

A KÖNYVTÁROSOK TOVÁBBKÉPZÉSÉRŐL

GYÓRI ERZSÉBET

Ismert okok miatt sokasodóban vannak a publikációk, amelyekben megméretik az elmúlt tíz esztendő alatt végzett munka. Aki e tanulmányok hivatkozásait is figyelmen kívül hagyja, netán bele is olvas az idézett tanulmányokba, hol fellelkesülni kényeszerül, hol pedig elkeseredik. Többszörösen így van ez a szakma képzési és továbbképzési helyzetét taglaló munkák olvasásakor. Több mint tíz esztendővel ezelőtt pontosan kirajzolódtak a tennivalók, mindmáig korszerűen, mi több az elkövetkező időszakra is érvényesen. A megtett út viszont fájdalmasan egyenetlen.

Ez a dolgozat csupán a továbbképzés vizsgálatát tekinti tárgyának, s csak annyi szót ejt a képzésről, amennyiben e két téma nem említhető egymás nélkül. A III. Könyvtárügyi Konferencia ajánlásai a továbbképzéssel tételesen nem foglalkoztak, hiszen a képzés szilárd és korszerű rendszerének a megteremtését szorgalmazták mint elodázhatatlan tennivalót. A Könyvtári Figyelő 1980-ban egy egész számot szentelt a képzés problematikájának.¹ A tíz esztendő mérlege – minden jószándékú cselekvés ellenére – elszomorító. A képzés alappillérei nem épültek meg, a meglévők az évek során korrodálódtak, s most ezeken a pillérekén átívelni tudó híd – a továbbképzés – helyzetét kell szemügyre vennünk.

A kezdetek

1963-ban – a különböző elszórt továbbképzési alkalmak elemzése után – megszületett a szakmai továbbképzés első országos, központilag irányított szervezeti rendszere. A Művelődésügyi Minisztérium által megjelentetett tájékoztató három összetevőt határozott meg, ezek: az ideológiai-politikai továbbképzés, az ellátandó szakterületek, szakmák szerinti speciális továbbképzés és a szorosán vett könyvtárosi szakismeretek továbbfejlesztése. Szervezetileg is megkísérelt a tájékoztató rendet teremteni, meghatározta a központi, a hálózati központok által szervezett, valamint a fejlett munkamegosztással működő nagykönyvtárak keretében rendezendő továbbképzések feladatát.

A *központi* szakmai továbbképzés megszervezését az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ (továbbiakban: OSZK–KMK) kapta feladatul. 1964-ben – a tájékoztató szellemében – elkészült a könyvtáros közvéleménnyel és a szakma irányítóival egyeztetett ötéves program, melynek eredménye öt esztendő alatt 84 konferencia, csaknem ötezer résztvevővel. Ennek a formának a legnagyobb érdeme

a szakma igen széles rétegeinek a megmozdítása volt, ekkor épültek ki az irányítók és a könyvtárak közötti széles körű kapcsolatok, hasznos információk cseréltek gazdát, a különféle könyvtárakban dolgozók részére országos tapasztalatcserére nyílt lehetőség. A szakma kiváló egyéniségei előadásokon, konferenciákon ismertették a hazai és nemzetközi könyvtárügy aktuális kérdéseit. Erőteljes hatása volt a hálózati központok által szervezett továbbképzésekre is.

„A továbbképzés valódi feladatát – hogy tudniillik gyorsan fejlődő szakmánkban a korszerű ismereteket folyamatosan és alaposan elsajátítsák a könyvtárosok – ez a rendszer nem tudta megoldani. Az öt év hazai tapasztalatai és a külföldi példák, valamint a könyvtárügy fejlődési irányzatai egyaránt arra mutattak, hogy meg kell valósítani a könyvtáros alapképzés és továbbképzés egységes rendszerét, amelyben a továbbképzés oktató jellegű és mind tartalmában, mind pedig szervezetét tekintve az alapképzésre épül”²

A III. Országos Könyvtárügyi Konferencia tézisei a következőket állapították meg:

- „A könyvtári és tájékoztatási dolgozók továbbképzését a KMK 1–2 napos tanfolyamai és tanácskozásai, illetve a hálózati központok hasonló vállalkozásai – erőforrások hiányában – inkább csak jelzésszerűen tudták végezni. Csak az utóbbi időben nyílt szűkös lehetőség hosszabb, valódi specializálódást nyújtó tanfolyamok szervezésére.
- Minél előbb ki kell alakítani a szükségletekkel összhangban lévő továbbképzési rendszer koncepcióját, különös figyelemmel a specializálódásra (számítógépes technika, alkalmazott pszichológia és pedagógia, könyvtár- és olvasásszociológia stb.). Ennek biztosítania kell egyrészt a legfontosabb új eljárások elterjesztését, másrészt az új feladatok ellátására való felkészülést. A továbbképzés rendszerét a képző intézményekre kell alapozni, de figyelembe kell venni a KMK rugalmasabb lehetőségeit is, s az általa szervezett tanfolyamokat a besorolásnál a képző intézetek által szervezett tanfolyamokkal azonosan kell elbírálni.”³

A Művelődésügyi Minisztérium 1970-ben újra megerősíti az OSZK–KMK szerepét a főhivatású könyvtárosok központi továbbképzésében.

Futala Tibor 1973-ban hangsúlyozta „egy részletes továbbképzési koncepció minél előbbi kidolgozásának szükségességét.”⁴ 1974-ben el is kezdődött egy nagyobb lélegzetű munka. A Kulturális Minisztériumban is tárgyalások folytak a továbbképzés jövőjéről, de ismételten jelentkeztek a képzés gondjai, az erőt és a figyelmet arra kellett összpontosítani.

Nézzük tehát, hogyan alakult a továbbképzés a hetvenes években:

Képző-intézmények

Az állami oktatás keretei között mindmáig egyetlen az ELTE Könyvtártudományi Tanszékén 1975-ben indított kétéves posztgraduális információs tagozat. A leginkább kívánatos forma nem nyert tehát polgárjogot, az egyetem és az újonnan létrejött főiskolák képzési gondokkal küszködnek, így az egyediből nem lett általános.

A központi továbbképzések

A jóváhagyott tervezet abból indult ki, hogy a gazdaság és a tudomány követelményeit figyelembe véve össze kell hangolni a kutatásokat és szorosan kapcsolni kell hozzá a továbbképzést. Így szolgálhatja a továbbképzés a kutatói utánpótlást is.

A 12–18 hónapos tanfolyamok vagy teljesen új ismereteket közvetítettek, vagy lényegesen új ismeretekkel gazdagították – elsősorban a rokontudományokban – a könyvtárosokat.

Új ismeretek közvetítése

1970–78 között háromszor szervezték meg a KMK-ban a *Számítógépek könyvtári és dokumentációs alkalmazása* c. 18 hónapos tanfolyamot. A nemzeti könyvtár és más nagykönyvtárak gépesítési munkálataihoz nyújtott pótolhatatlan segítséget. A tanfolyamot a következő tantárgyak vizsgáival zárták: matematikai bevezetés a számítógépek alkalmazásához; az elektronikus számítógépek szerkezete és működése; rendszerelmélet és rendszertervezés; programozási alapismeretek; könyvtári és dokumentációs számítógépi információs rendszerek; a MARC II. számítógépes rendszer és alkalmazásai. A három tanfolyamon 75 hallgató végzett.

Kétszer rendezték meg a *zenei könyvtárosok* 18 hónapos továbbképző tanfolyamát. A közművelődési könyvtárak zenei részlegeinek könyvtárosai kaptak speciális könyvtári szakismereteket és fejleszthették zenei műveltségüket. A két tanfolyamon összesen 75 könyvtáros vizsgázott könyvtári és zenei tárgyakból. A könyvtári szaktárgyak: a zenei részlegek feladatai és működése; zenei dokumentumok címléírása; zenei osztályozás; szakirodalomismeret; közönségszolgálat; az audioteknika elméleti és gyakorlati ismeretei. A zenei szaktárgyak: egyetemes zenetörténet; magyar zenetörténet; népzene; szolfézs; stílustörténet; zenei formák; zenei terminológia; hangszerismeret.

Az 1974/75-ös tanévtől kezdve három alkalommal szerveztek 12 hónapos *osztályozási továbbképző* tanfolyamot. 119 könyvtáros tett sikeres vizsgát a következő témakörök hallgatása után: az osztályozás matematikai alapjai; visszakereső rendszerek; hierarchikus osztályozó rendszerek; az ETO jelzetalkotási szabályai, az egységes ETO-gyakorlat kialakulása; az ETO fejlesztése; a szakkatalógus szerkesztése; tárgyszavas osztályozás; indexek, indexelési eljárások; uniterm rendszerek; tezauruszok és tezauruszkészítés.

1979 februárjától 1980 májusáig 9 alkalommal rendezték meg az eddigieknél jóval rövidebb tartamú (5 napos), de a közölt ismereteket tekintve ténylegesen képzési funkciót betöltő *Új bibliográfiai leírás* c. tanfolyamot. Ezekben a tanfolyamokon 450 könyvtáros vett részt a legkülönbözőbb könyvtári hálózatokból. Itt külön meg kell említenünk, hogy az oktatók képzését is magára vállalta a tanfolyam.

Ismeretbővítés – kapcsolat a rokontudományokkal

A *gyermekkönyvtárosi* továbbképző tanfolyamra három alkalommal került sor. Az egyéves tanfolyamok a következő témaköröket ölelték fel: fejlődés- és neveléslélektan;

bevezetés a pedagógiába; az olvasás szociológiai, lélektani és pedagógiai kérdései; magyar és külföldi gyermekirodalom; olvasószolgálat a gyermekkönyvtárban; a gyermekkönyvtár külső kapcsolatai; könyvtárhasználati foglalkozások és játékok. Összesen 122 fő végzett a három kurzuson.

Az olvasószolgálati továbbképző tanfolyamot két alkalommal szervezte meg az OSZK–KMK. Az egyéves tanfolyamokon 120 fő végzett. A témakörök az alábbiak voltak: nevelés- és tanuláslélektan; csoportlélektan; -olvasáslélektan; nevelésszociológia; művelődésszociológia; olvasásszociológia; a könyvtári állomány mint tájékoztató bázis; a könyvtári tájékoztatás eszközei; a Magyar Nemzeti Bibliográfia; a történet-, jog-, irodalomtudomány és a politikai szakirodalom tájékoztatásának segédeszközei; tájékoztatási igénykutatás; dokumentáció, dokumentációs műfajok és szolgáltatások; információs rendszerek.

A speciális dokumentumok a könyvtárban című továbbképző tanfolyam első félévében az írásos nem-hagyományos dokumentumokkal, második félévében az AV anyagokkal foglalkoztak a hallgatók. Az OSZK–KMK és az Országos Oktatástechnikai Központ által közösen szervezett tanfolyamon 75 könyvtáros vett részt, elsősorban a közművelődési és az iskolai könyvtárakból.

Az egyházi könyvtárosok számára 1973-ban szerveztek egyéves, 150 órás tanfolyamot. Az ismeretek az egyházi gyűjtemények szakszerű feltárásához és kezeléséhez nyújtottak segítséget. 45 résztvevője volt a tanfolyamnak, akik elméleti ismereteken alapuló gyakorlati feladatok megoldása alapján kaptak bizonyítványt.

Bibliográfiai továbbképző tanfolyamot 1978/79-ben 46 fő végzett a nagy országos könyvtárak, a nagy közművelődési, és szakkönyvtárak munkatársai közül. Ez a tanfolyam is magára vállalta az oktatók képzését, illetve továbbképzését. A tanfolyam anyagában hangsúlyos helyet kapott az Egyetemes Bibliográfiai Számbavétel (UBC program), a Nemzeti Bibliográfia új funkcióinak megfogalmazása, a nemzetközi szabványok és alkalmazásuk, a folyamatos tájékoztatás és szelektív információterjesztés (SDI), a bibliográfiák készítésének elméleti és módszertani kérdései.

Az ajánló bibliográfia készítése c. tanfolyamot 27 közművelődési könyvtáros végezte el a záródolgozatként benyújtott annotált ajánló bibliográfia elkészítésével.

Vezetőképző tanfolyam segítette az „A” típusú közművelődési könyvtárak igazgatóit a korszerű vezetéselmélet kérdéseinek megismerésében. Ezt a programot megismételték és kibővítették a szakkönyvtárak vezetőinek, majd a „B” típusú közművelődési könyvtárak vezetőinek, végül a szakszervezeti hálózatban dolgozó vezető könyvtárosoknak. Ebben a továbbképzési formában 123 könyvtáros vett részt.

Módszertani továbbképző tanfolyamot 1979/80-ban szerveztek 33 közművelődési könyvtáros részvételével. Az egyéves, 140 órás tanfolyam a korszerű közigazgatási kérdésektől az ellátórendszerek kialakításáig, a dokumentumbázis gondozásának részleteivel, a gazdálkodási rendszerek bemutatásával ismertette meg a hallgatókat.

Az 1980/81-ben meginduló négy tanfolyam a következő témákban nyújt megújító ismereteket a könyvtárosoknak: hírlap- és folyóíratok kezelése, osztályozás-koordinált indexelés; a szépirodalom könyvtári kérdései; szakirodalmi igény-, szükséglet és ellátottsági vizsgálatok.

Az elmúlt tíz esztendő mérlege 32, a még be nem fejezett, de megindult tanfolyamokkal együtt 36 központi továbbképzési alkalom. A súlyos helyiséggondokkal küszködő intézmény kénytelen volt korlátozni az egyes tanfolyamokra felvehetőek számát.

A továbbképzéssel a szakma és a tanfolyamot végzetek elégedettek voltak. Mégsem hallgathatjuk el, hogy a kiadott bizonyítványoknak „csak” erkölcsi értékük van, jogilag nem ismertetett el a magasabb szaktudásról tanúskodó bizonyítvány. (vö.: A III. Országos Könyvtárügyi Konferencia. Tézisek. Bp. 1970. NPI. 22–23.p.)

Amikor a teljes elismerés hangján szólunk ezekről a tanfolyamokról, akkor azt is meg kell állapítanunk, hogy miként a képzésben, úgy itt is találkozhatunk a sokféleség zavarával. A képzési alapok hiányával küzdő szakma mindent a továbbképzéstől szeretne megkapni.

Szakkönyvtárak – információs központok

Az előbbiekből nyilvánvalóan kiderült, hogy a központi továbbképzések nem vállalkozhattak a különböző szakterületi könyvtárak és információs intézmények dolgozó szaktudományi ismereteinek bővítésére.

Ismert okokból ezen a területen még szorongatóbb a szervezett, az állami oktatásra épülő továbbképzés hiánya. Ennek következtében szinte minden hálózati központ keresi a megoldást, a saját területén kezdeményez, s még a több különböző hálózat összefogásával megszervezhető tanfolyamok is egymástól izoláltan jönnek létre.

Nem minden tanulás nélkül való *Jütner Eszter* gyűjtése, melyben a hazai szakkönyvtárak egyetlen esztendejét vizsgálja a továbbképzés szempontjából.⁵

Előljáróban annyit kell megállapítanunk, hogy szakkönyvtáraink nagyobb lélegzetű, magasabb óraszámú, szervezett tanfolyami keretbe fogott továbbképzést nem rendeztek. Igaz, ezekben az években még létezett a könyvtárosképző szaktanfolyam, tehát elsősorban könyvtárosaik képzését végezték. De erre az időszakra esik már a komplex államvizsgára való felkészítés is, tömegmérétekben.

A nagy szakkönyvtárak közül 1977-ben csak az AGROINFORM szervezett saját dolgozói és a hálózat könyvtárosai részére – 74 fő részvételével – speciális, más hálózatot egyértelműen nem érintő 40 órás tanfolyamot *A mezőgazdaság nagy változásai* címmel. Tematikája a növénytermesztés, kertészet, növényvédelem, állattenyésztés, állategészségügy és a mezőgazdaság gépesítésének kérdéseit ölelte fel. A közvetített dokumentumok tartalmi kérdéseivel egyetlen más hálózat sem foglalkozott továbbképzései során.

Általánosan, szinte minden hálózati központban visszatérő témák a szelektív információ-szolgáltatás; a mikrofilmes, mikrofilmlapos rendszerek; a KGST országok közötti információcseré keretében kapott szolgáltatások hasznosításának lehetőségei; a vállalati információszolgáltatás; az információs kiadványok szerkesztése, kiadása. Ez a tény is igazolja az állami oktatásra épülő továbbképzés hiányát.

Az OSZK–KMK 1979. decemberében felmérte a könyvtárosok továbbképzésével kapcsolatos igényeket, a kérdőívet eljuttatta a közművelődési és a szakkönyvtárak hálózati központjaiba. Nézzük a szakkönyvtárak érdeklődését, igényét:

A tanfolyam neve	igénylő könyvtárak száma	igényelt létszám
1. A dokumentumok új leírási szabványait ismertető tanfolyam	26	254
2. A számítógép és könyvtári felhasználása	21	77
3. Szakirodalmi igény- és szükségletkutatás	19	105
4. Speciális dokumentumok a könyvtárakban	19	61
5. 3 napos konferencia vezetőknek	18	69
6. Osztályozási tanfolyam. Koordinált indexelés	17	116
7. Osztályozási ismereteket elmélyítő tanfolyam. ETO	15	52
8. Hírlap- és folyóirattárak kezelése	12	23
9. Kéziratelőkészítés és reprográfia	11	37
10. Bibliográfiai elméleti tanfolyam	10	13

A táblázat csak az első tíz témát sorolja fel, az igények skálája jóval szélesebb.

Egyértelműen vezet az új leírási szabvány iránti érdeklődés, hiszen ez minden könyvtár létérdeke. Az osztályozási tanfolyam iránti ugyancsak nagyszámú érdeklődő természetes, hiszen itt az ETO-n kívüli egyéb rendszerek alkalmazásáról van szó.

A közművelődési könyvtári hálózatok

A szerencsésebb sorsú megyei könyvtárak társulhatnak – és ezt néha meg is teszik – a székhelyükön működő egyetemi, főiskolai és szakkönyvtári továbbképzésekhez. Így legalább néhányuknak alkalmuk nyílik tapasztalatok cserélésére, másutt bevált módszerek megismerésére.

Csaknem minden megyei könyvtár szervezett 2–3 napos továbbképzéseket a *közoktatási reform könyvtári feladatairól*. Ezekről a tanfolyamokról fájó szívvel hiányoltuk az iskolai könyvtárosokat.

Nagy tömegeket mozgatott meg a *csoportképzéses szakkatalógus* szerkesztésének kérdésköre, e képzési formára több megyei könyvtár is társult.

Jól bevált és évek óta működik a *gyermekkönyvtárosok* legalább 3 megyét összefogó továbbképzési alkalma.

Időnként racionális összefogással 2–3 megye közművelődési könyvtárosai meghívott előadókkal konferenciákat szerveznek, ahol egy-egy szakterület időszerű problémáiról esik szó. Ha ezeket a programokat tanulmányozzuk, szembeötlő, hogy milyen kevés előadónk, oktatónk van, vagy mennyire nem fedezzük fel az oktatásra alkalmas szakembereket.

Az iskolai könyvtárak

Említettük már, hogy kevés társulásban találkozunk az iskolai könyvtárosokkal. Továbbképzési alkalmaik oly ritkák és rövidek, hogy szinte mindig az alapoktól kénytele-

nek elindulni. Lényegileg alapfokú képzésről számolhatunk be, ez pedig nem tartozik beszámolóink témakörébe. Olvasáspedagógiai, pszichológiai, gyermek- és neveléslélektani ismeretek továbbfejlesztését szeretnénk látni a megújuló szakismeretek mellett.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Az elmúlt 10 esztendőben a maga lehetőségei között igen sokat tett a szakma lépéstartásáért, de még inkább a lépéshátrány megszüntetéséért.

A területi szervezetek – igényességüktől függően – tudtak tagjaiknak többet vagy kevesebbet nyújtani. Ahol volt és szántak arra energiát, hogy figyelemmel kísérjék a hazai könyvtárügy eseményeit, ott gyakran alkalmat teremtettek vitákra, vendégelőadókat hívtak, éltek az idelátogató külföldi könyvtárosok meghívásának lehetőségével. Ezek a formák a különböző hálózatokat is közelebb hozták egymáshoz.

Az egyesület szekciói elmélyült, igényes programokat biztosítottak tagjaiknak. Ebben a műszaki szekció járt elől, ma már múltja van a zenei és ifjúsági szekció továbbképzéseinek is. Igen sokat tett az egyesület a komplex államvizsgára való felkészítésért, ezért is a műszaki szekciót illeti a dicséret.

Egyesületi keretek között évente 80–120 alkalommal találkozhattak szakmai kérdések megvitatására a könyvtárosok. A munkáltatók is megértik lassan, hogy nem kollégáiknak tesznek engedményeket, ha egy-egy továbbképzésre elengedik őket, hanem az általuk vezetett intézmény érdekében cselekszenek.

Az évente rendezett vándorgyűlések egyre tudatosabb programjai is a továbbképzés erejével hatnak. Arról már e beszámoló keretében nincs is helyünk szólni, hogy ezek az alkalmak milyen fontosak a szakmai közösségi erő formálása szempontjából.

Ami teljesen hiányzik

A jó pedagógusnak állandó igénye a megújulás. Tavalyi óravázlattal csak a megfáradt, közömbös tanár megy órára. Szakmánk oktatói, a továbbképzések előadói, ha igényesek, igen nagy energiával gyűjtögetik össze szakterületükről az új jelenségeket. Egyedüli forrásuk a szakirodalom, s néhány ritka tanulmányút. Az oktatók szervezett továbbképzésére máig nem került sor. Kivételt csak az utolsó két évben találtunk, amikor az új bibliográfiai leírást sajátíthatták el. Az unalomig idézett „változásban lévő szakma” új követelményeit, új ismereteit az oktatóknak kellene először elsajátítaniuk, de erre szervezett lehetőséget kell biztosítani.

Az összegzés

Tíz évre visszatekintve igen változatos formákat találunk az egyes előadásoktól a 18 hónapos tanfolyamokig, az aktuális politikai-ideológiai témáktól az időszerű könyv-

tárügyi feladatokat elősegítő programokig. *Tóth Gyula* ide sorolja – és igaza van – a kül- és belföldi tanulmányútakat, tájértekezleteket, a nyelvtanulást, kisdoktorátust, a publikációval is záruló kutatásokat, sőt a továbbképzés egyfajta formájának tekinthető a 2/1976-os OM. sz. rendeletben biztosított kiegészítő államvizsgára való felkészülés is.⁶

A jövőt illetően a képzés alapproblémáinak megoldásával egyidejűleg azzal egységes rendszerré kell tenni a továbbképzést.

Meg kell különböztetni

- az államilag előírt, szervezett, a szakismereteket felújító vagy specializálódást nyújtó, oklevéllel-diplomával járó, a szakmában előlépést garantáló továbbképzést,
- a hálózati keretek között tartott, aktuális, önképzésre serkentő formákat,
- az egyéni igények alapján szervezett, illetve választott más területen végzett továbbképzéseket.
- A könyvtári és informatikai továbbképzést úgy kell szervezni, hogy 5–8 évente lehetőséget kapjon valamennyi felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember ismereteinek megújítására, kibővítésére.
- A képzéssel egységes rendszerben megvalósított továbbképzést az ésszerű munkamegosztás alapján a felsőoktatási intézmények és az OSZK–KMK feladatává kell tenni.

Mindezen előfeltételek megteremtése után ki kell dolgozni az egységes továbbképzési rendszer legfontosabb programjait, azokat alaposan alá kell támasztani szakirodalmi forrásokkal. Ez utóbbira nem is egy jó példa volt az elmúlt tíz esztendőben az OSZK–KMK tanfolyamok kapcsán.

HIVATKOZOTT IRODALOM

1. Könyvtári Figyelő. 1980. 2.sz.
2. VADÁSZ Ferencné: A központi szakmai továbbképzés öt éve. = Könyvtáros. 1976. 9.sz. 507–510.p.
3. A III. Országos Könyvtárügyi Konferencia. Tézisek. Bp. 1970. NPI. 22–23.p.
4. FUTALA Tibor: Szakmai koncepció a könyvtárosképzés rendszerének továbbfejlesztésére. = Könyvtári Figyelő. 1973. 1.sz. 19–31.p.
5. JÜTNER Eszter: Továbbképzés a magyar szakkönyvtárakban. Felmérés alapján készült helyzetkép az 1977. évről. Bp. 1978. Kézirat. 40 p. (KMK szakkönyvtár).
6. TÓTH Gyula: A könyvtárak káderhelyzete, könyvtárosképzés és továbbképzés. Bp. 1980. Kézirat. 22 [3] p. (KMK Szakkönyvtár).